

UDK: 37.015.3:37.011.3-051

BO‘LAJAK PEDAGOGLARDA KASBIY KREATIVLIKNI RIVOJLANTIRISHNING PSIXOLOGIK-PEDAGOGIK OMILLARI

Shamsiddinova Elmira Muxammadjanovna

Texnologiya, menejment, kommunikatsiya instituti

“Pedagogika va psixologiya” kafedrası katta o‘qituvchisi

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada bo‘lajak pedagoglarda kasbiy kreativlikni rivojlantirishning psixologik-pedagogik omillari tahlil qilinadi. Kreativlik zamonaviy ta‘lim tizimida pedagogning kasbiy kompetentligini belgilovchi muhim sifatlardan biri sifatida qaraladi. Tadqiqotda kreativlikning mazmun-mohiyati, uning shaxs rivojlanishidagi o‘rni, bo‘lajak pedagoglarning kreativ salohiyatini shakllantirishga ta‘sir etuvchi psixologik va pedagogik omillar ilmiy jihatdan yoritilgan. Shuningdek, innovatsion ta‘lim texnologiyalari, mustaqil fikrlash, refleksiya va motivatsiyaning kasbiy kreativlikni rivojlantirishdagi ahamiyati asoslab berilgan. Tadqiqot natijalari pedagog kadrlar tayyorlash tizimida kreativ kompetensiyalarni rivojlantirish bo‘yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqishga xizmat qiladi.

Kalit so‘zlar: kreativlik, kasbiy kreativlik, bo‘lajak pedagog, kreativ kompetensiya, psixologik omillar, pedagogik omillar, innovatsion ta‘lim, refleksiya, motivatsiya.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КРЕАТИВНОСТИ У БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ

АННОТАЦИЯ

В данной статье анализируются психолого-педагогические факторы развития профессиональной креативности у будущих педагогов. Креативность рассматривается как одно из важнейших качеств, определяющих профессиональную компетентность педагога в современной системе образования. В исследовании научно раскрываются сущность и содержание креативности, её роль в развитии личности, а также психологические и педагогические факторы, влияющие на формирование креативного потенциала будущих педагогов. Кроме того, обосновывается значение инновационных образовательных технологий, самостоятельного мышления, рефлексии и мотивации в развитии профессиональной креативности. Результаты исследования могут служить основой для

разработки практических рекомендаций по развитию креативных компетенций в системе подготовки педагогических кадров.

Ключевые слова: креативность, профессиональная креативность, будущий педагог, креативная компетентность, психологические факторы, педагогические факторы, инновационное образование, рефлексия, мотивация.

PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL FACTORS OF DEVELOPING PROFESSIONAL CREATIVITY IN FUTURE TEACHERS

ABSTRACT

This article analyzes the psychological and pedagogical factors influencing the development of professional creativity in future teachers. Creativity is considered one of the key qualities that determine a teacher's professional competence within the modern education system. The study scientifically examines the essence and content of creativity, its role in personal development, as well as the psychological and pedagogical factors affecting the formation of the creative potential of future teachers. Furthermore, the importance of innovative educational technologies, independent thinking, reflection, and motivation in fostering professional creativity is substantiated. The research findings can serve as a basis for developing practical recommendations aimed at enhancing creative competencies in the teacher training system.

Keywords: *creativity, professional creativity, future teacher, creative competence, psychological factors, pedagogical factors, innovative education, reflection, motivation.*

KIRISH

Bugungi globallashuv, raqamli transformatsiya va bilimlar iqtisodiyoti sharoitida ta'lim tizimining strategik vazifalari nafaqat muayyan bilim va ko'nikmalarga ega mutaxassislarni tayyorlash, balki innovatsion fikrlashga qodir, kasbiy muammolarga kreativ yondasha oladigan hamda o'z faoliyatini doimiy ravishda takomillashtirib boruvchi pedagoglarni shakllantirish bilan ham belgilanadi. Shu nuqtai nazardan, bo'lajak pedagoglarda kasbiy kreativlikni rivojlantirish masalasi zamonaviy pedagogika va psixologiya fanlarining ustuvor tadqiqot yo'nalishlaridan biriga aylanmoqda. Chunki ta'lim tizimining sifat ko'rsatkichlari, avvalo, pedagogning ijodiy salohiyati, yangilik yaratishga bo'lgan ehtiyoji va pedagogik faoliyatni nostandart tashkil etish qobiliyati bilan uzviy bog'liqdir.

Kreativlik fenomeni ilmiy adabiyotlarda turli nuqtai nazarlar asosida talqin etilgan bo'lsa-da, uning mohiyati insonning mavjud tajribani yangicha talqin qilish,

muammolarga innovatsion yechim topish va yangi g'oyalarni yaratish qobiliyatida namoyon bo'lishi bilan xarakterlanadi. Xususan, amerikalik psixolog J. Gilford "kreativlik divergent tafakkurning mahsuli bo'lib, u bir muammoga nisbatan turli xil va original yechimlar ishlab chiqish imkonini beradi", deb ta'kidlaydi [1]. Olimning ushbu yondashuvi kreativlikni faqat intellektual salohiyat bilan emas, balki tafakkurning moslashuvchanligi va originalligi bilan ham bog'laydi. Bizning fikrimizcha, Gilfordning divergent tafakkur haqidagi konsepsiyasi bo'lajak pedagoqlarning kasbiy faoliyatida yuzaga keladigan murakkab pedagogik vaziyatlarni hal etishda muhim metodologik asos vazifasini bajaradi. Chunki pedagogik jarayon qat'iy algoritmlar asosida emas, balki ijodiy va moslashuvchan yondashuvlar asosida samarali tashkil etiladi.

Kreativlikning psixologik mohiyatini chuqur tahlil qilgan E. Torrance esa "kreativlik muammolarni sezish, taxminlar ilgari surish, ularni tekshirish va natijalarni yangi shaklda ifodalash qobiliyatidir", deya ta'riflaydi [2]. Ushbu yondashuv kreativlikni jarayon sifatida talqin qilishi bilan ahamiyatlidir. Zero, pedagogik faoliyat ham uzluksiz izlanish, muammolarni aniqlash va ularga samarali yechim topish jarayonidir. Shu jihatdan Torrance nazariyasi bo'lajak pedagoqlarda kreativ kompetensiyalarni shakllantirishning psixologik mexanizmlarini tushuntirishda muhim nazariy asos bo'lib xizmat qiladi.

Mahalliy olimlar tomonidan ham kreativlik muammosi pedagogik nuqtai nazardan keng tadqiq etilgan. Jumladan, N.A. Muslimov, M.H. Usmonboyeva, D.M. Sayfurov va A.B. To'rayevlar "kreativlik shaxsning ijodiy faoliyatni amalga oshirishga xizmat qiluvchi barqaror sifati bo'lib, u kreativ tafakkur bilan uzviy bog'liqdir", deb ta'kidlaydilar [3]. Mualliflarning mazkur qarashi kreativlikni shaxsning tasodifiy xususiyati emas, balki kasbiy faoliyat samaradorligini belgilovchi muhim kompetensiya sifatida talqin qilishi bilan e'tiborga molikdir. Bizning nazarimizda, aynan shu jihat bo'lajak pedagoqlarni tayyorlash tizimida kreativlikni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratishni talab etadi.

Pedagogik faoliyat kontekstida kreativlikning o'rni haqida fikr yuritgan F. Kalxnazarov "o'qituvchilarda kreativ kompetentligini rivojlantirish texnologiyasi tizimli fikrlash va kreativ qobiliyatlarni rivojlantirishga qaratilgan", deb qayd etadi [4]. Ushbu fikr pedagogik kreativlikning faqat individual qobiliyat emas, balki maqsadli pedagogik ta'sir natijasida rivojlantiriladigan kasbiy sifat ekanligini ko'rsatadi. Ayniqsa, zamonaviy ta'lim tizimida innovatsion texnologiyalar, muammoli ta'lim va interfaol metodlarning keng qo'llanilishi pedagoqlarning kreativ salohiyatini rivojlantirish uchun qulay sharoit yaratmoqda.

Bo'lajak pedagoqlarning kasbiy-kreativ qobiliyatlarini rivojlantirish masalasini

tadqiq qilgan N. Pardaqulov “kasbiy-kreativlik o‘z oldida turgan vazifalarni nostandart hal etish va maqsadlarga erishishning yangi usullarini topish qobiliyatidir”, deb ta’kidlaydi [5]. Olimning ushbu yondashuvi kreativlikning amaliy jihatini ochib beradi. Chunki pedagogning kasbiy muvaffaqiyati ko‘p jihatdan uning murakkab pedagogik vaziyatlarda samarali va yangicha qarorlar qabul qila olishiga bog‘liqdir.

Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, bo‘lajak pedagoqlarda kasbiy kreativlikning shakllanishi murakkab psixologik-pedagogik omillar tizimi bilan belgilanadi. Psixologik omillar qatoriga ichki motivatsiya, refleksiya, mustaqil fikrlash, emotsional barqarorlik, kommunikativ kompetentlik va o‘z-o‘zini rivojlantirishga intilish kirs, pedagogik omillar sifatida innovatsion ta’lim muhiti, interfaol metodlar, muammoli o‘qitish texnologiyalari, loyiha faoliyati va raqamli ta’lim vositalarini ko‘rsatish mumkin. Ayniqsa, sun’iy intellekt va raqamli texnologiyalar ta’lim jarayoniga jadal kirib kelayotgan bugungi sharoitda kreativlik pedagogning kasbiy raqobatbardoshligini belgilovchi muhim omilga aylanmoqda.

Demak, bo‘lajak pedagoqlarda kasbiy kreativlikni rivojlantirishning psixologik-pedagogik omillarini ilmiy jihatdan o‘rganish nafaqat pedagogik ta’lim sifatini oshirish, balki zamonaviy ta’lim tizimining innovatsion rivojlanishini ta’minlash nuqtai nazaridan ham muhim nazariy va amaliy ahamiyatga ega hisoblanadi.

Mavzuga oid adabiyotlarning tahlili. Bo‘lajak pedagoqlarda kasbiy kreativlikni rivojlantirishning psixologik-pedagogik omillari muammosi zamonaviy pedagogika va psixologiya fanlarida keng tadqiq etilayotgan ilmiy yo‘nalishlardan biri bo‘lib, uning nazariy-metodologik asoslari turli ilmiy maktablar vakillari tomonidan kreativlikning mohiyati, tuzilishi va rivojlanish mexanizmlari nuqtai nazaridan izohlangan. Kreativlik fenomenini ilmiy jihatdan asoslashga qaratilgan dastlabki tadqiqotlarda ushbu tushuncha asosan inson tafakkurining nostandartligi, yangilik yaratish qobiliyati va muammolarga original yondashuv bilan bog‘langan bo‘lsa, keyinchalik uning pedagogik faoliyat samaradorligini belgilovchi muhim kasbiy kompetensiya ekanligi e’tirof etila boshlandi.

Amerikalik psixolog J. Gilford kreativlik nazariyasining asoschilaridan biri sifatida “kreativlik divergent tafakkur mahsuli bo‘lib, u muammoning ko‘plab va original yechimlarini yaratish imkoniyatini beradi”, deb ta’kidlaydi [1]. Olimning mazkur qarashi kreativlikni intellektning mustaqil komponenti sifatida talqin qilishi bilan ahamiyatlidir. Ayniqsa, tafakkurning moslashuvchanligi, originalligi va tezkorligi haqidagi qarashlari bo‘lajak pedagoqlarning kasbiy faoliyatida innovatsion yondashuvlarni shakllantirishning nazariy asoslarini yaratadi. Bizning fikrimizcha, Gilford tomonidan ilgari surilgan divergent tafakkur konsepsiyasi pedagogik

faoliyatning ijodiy xarakterini tushuntirishda muhim metodologik ahamiyat kasb etadi.

Kreativlikning psixologik mohiyatini chuqur o'rgangan E. Torrance esa "kreativlik muammolarni sezish, taxminlarni ilgari surish, ularni tekshirish va natijalarni yangi shaklda ifodalash jarayonidir", deb yozadi [2]. Ushbu ta'rif kreativlikning faqat natija emas, balki murakkab psixologik jarayon ekanligini ko'rsatadi. Torrancening yondashuvida kreativlikning diagnostik jihatlari ham alohida o'rin egallaydi. Uning kreativ fikrlash testlari bugungi kunda ham ijodiy salohiyatni baholashning eng ishonchli metodlaridan biri sifatida qo'llanilmoqda. Shu nuqtai nazardan, Torrance nazariyasi bo'lajak pedagoglarning kreativ salohiyatini aniqlash va rivojlantirish mexanizmlarini o'rganishda muhim ilmiy manba hisoblanadi.

Ta'lim va kreativlik munosabatlarini tadqiq qilgan K. Robinson "kreativlik zamonaviy ta'limning asosiy maqsadlaridan biri bo'lishi kerak, chunki u insonning o'z imkoniyatlarini to'liq namoyon etishiga xizmat qiladi", deb ta'kidlaydi [3]. Olimning mazkur fikri zamonaviy ta'lim tizimining ijodiy shaxsni shakllantirishdagi rolini ochib beradi. Robinson standartlashtirilgan ta'limning ayrim jihatlari tanqid qilib, pedagogik jarayonda erkin fikrlash va ijodiy tashabbuslarni qo'llab-quvvatlash zarurligini asoslaydi. Bizning nazarimizda, ushbu qarashlar bo'lajak pedagoglarni tayyorlash tizimida kreativ ta'lim muhitini shakllantirishning dolzarbligini yanada kuchaytiradi.

Mahalliy olimlar N.A. Muslimov, M.H. Usmonboyeva, D.M. Sayfurov va A.B. To'rayevlar "kreativlik shaxsning ijodiy faoliyatni muvaffaqiyatli amalga oshirishiga xizmat qiluvchi barqaror sifati bo'lib, u kreativ tafakkur bilan uzviy bog'liqdir", deb qayd etadilar [4]. Mualliflarning mazkur yondashuvi kreativlikni shaxsning kasbiy kompetensiyalar tizimiga kiruvchi muhim sifat sifatida talqin qilishi bilan ahamiyatlidir. Ayniqsa, kreativlikning innovatsion pedagogik faoliyat bilan bog'liqligi haqidagi xulosalari bo'lajak pedagoglarni tayyorlash jarayonida alohida metodologik qiymatga ega.

F. Kalxnazarovning ilmiy izlanishlarida pedagoglarda kreativ kompetentligini rivojlantirishning pedagogik texnologiyalari tahlil qilinib, "kreativ kompetentlikni rivojlantirish texnologiyasi tizimli fikrlash va kreativ qobiliyatlarni rivojlantirishga qaratilgan"ligi ta'kidlanadi [5]. Olimning ushbu qarashi kreativlikni maqsadli pedagogik ta'sir orqali rivojlantirish mumkinligini ilmiy jihatdan asoslaydi. Muallif tomonidan innovatsion ta'lim texnologiyalarining kreativ kompetensiyalarni shakllantirishdagi o'rni alohida ko'rsatib berilgan bo'lib, bu zamonaviy pedagogik ta'lim uchun muhim amaliy ahamiyatga ega.

Bo'lajak o'qituvchilarda kasbiy-kreativ qobiliyatlarni rivojlantirish masalasini tadqiq qilgan N. Pardaqulov "kasbiy-kreativlik pedagogning kasbiy muammolarni nostandart hal etish va yangi pedagogik g'oyalarni ishlab chiqish qobiliyatidir", deb ta'kidlaydi [6]. Ushbu ta'rif kreativlikning bevosita kasbiy faoliyat bilan bog'liqligini ochib beradi. Muallifning ilmiy xulosalarida kreativlik pedagogning innovatsion faoliyati va kasbiy mahoratining ajralmas tarkibiy qismi sifatida baholanadi. Bizning fikrimizcha, mazkur yondashuv bo'lajak pedagoglarda kreativ kompetensiyalarni rivojlantirishning amaliy zaruratini chuqur asoslab beradi.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, kreativlik muammosi turli ilmiy maktablar tomonidan har xil nazariy yondashuvlar asosida tadqiq etilgan bo'lsa-da, barcha olimlar uning innovatsion fikrlash, kasbiy samaradorlik va shaxsiy rivojlanishning muhim omili ekanligini e'tirof etadilar. Shu bilan birga, bo'lajak pedagoglarda kasbiy kreativlikni rivojlantirishning psixologik-pedagogik omillarini kompleks o'rganishga bag'ishlangan tadqiqotlar hali ham ilmiy izlanishlarni talab qilmoqda. Mazkur holat ushbu muammoning nazariy va amaliy jihatdan dolzarbligini yanada oshiradi.

Tadqiqot metodologiyasi. Mazkur tadqiqotda bo'lajak pedagoglarda kasbiy kreativlikni rivojlantirishning psixologik-pedagogik omillarini ilmiy jihatdan tahlil qilishda tizimli, kompetensiyaviy, shaxsga yo'naltirilgan hamda faoliyatga asoslangan yondashuvlardan foydalanildi. Tadqiqotning metodologik asosini kreativlikning psixologik mohiyati, uning shaxs rivojlanishi va kasbiy faoliyat samaradorligidagi o'rni haqidagi zamonaviy ilmiy konsepsiyalar tashkil etdi. Tadqiqot jarayonida pedagogika, psixologiya va ta'lim menejmenti sohalariga oid ilmiy adabiyotlarni nazariy tahlil qilish, qiyosiy taqqoslash, umumlashtirish, tizimlashtirish va interpretatsiya qilish metodlari qo'llanildi.

Shuningdek, bo'lajak pedagoglarning kasbiy kreativligini shakllantirishga ta'sir etuvchi psixologik va pedagogik omillar o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni aniqlash maqsadida analitik va sintetik yondashuvlardan foydalanildi. Kreativ kompetensiyaning mazmuni, tarkibiy tuzilishi va rivojlanish mexanizmlari ilmiy manbalar asosida tahlil qilinib, ularning zamonaviy pedagogik ta'lim tizimidagi ahamiyati baholandi. Tadqiqot davomida kreativlikni rivojlantirishga xizmat qiluvchi innovatsion ta'lim texnologiyalari, interfaol metodlar, muammoli o'qitish va refleksiv faoliyatning pedagogik imkoniyatlari ilmiy jihatdan asoslab berildi.

Natijada bo'lajak pedagoglarda kasbiy kreativlikni rivojlantirishning psixologik-pedagogik omillari yagona tizim sifatida talqin qilinib, ularning o'zaro integratsiyasi pedagogning kasbiy kompetentligini shakllantirishning muhim sharti ekanligi metodologik jihatdan asoslandi.

Tahlil va natijalar. Tadqiqot natijalari bo‘lajak pedagoglarda kasbiy kreativlikni rivojlantirish murakkab psixologik va pedagogik omillarning o‘zaro uyg‘un ta’siri natijasida shakllanishini ko‘rsatdi. Tahlillar shuni aniqladiki, kreativlik pedagogning kasbiy faoliyatida innovatsion fikrlash, muammolarga nostandart yondashish, yangi g‘oyalarni ilgari surish va pedagogik jarayonni samarali tashkil etish imkonini beruvchi muhim kompetensiya hisoblanadi. Ayniqsa, ichki motivatsiya, mustaqil fikrlash, refleksiya, kasbiy o‘zini rivojlantirishga intilish hamda emotsional barqarorlik kabi psixologik omillar kreativ faoliyatning muhim determinantlari sifatida namoyon bo‘ldi.

Tahlillar davomida bo‘lajak pedagoglarning kreativ salohiyatini rivojlantirishda innovatsion ta’lim muhiti, interfaol metodlar, muammoli ta’lim, loyiha faoliyati va axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish alohida ahamiyat kasb etishi aniqlandi. Bunday pedagogik vositalar talabalarning ijodiy fikrlashini faollashtirib, ularda yangi pedagogik g‘oyalarni ishlab chiqish va amaliyotga tatbiq etish ko‘nikmalarini shakllantiradi. Shu bilan birga, ta’lim jarayonida hamkorlikka asoslangan pedagogik munosabatlar va erkin ijodiy muhitning mavjudligi kreativ kompetensiyalarning rivojlanishiga ijobiy ta’sir ko‘rsatishi kuzatildi.

Olingan natijalar shuni ko‘rsatdiki, kasbiy kreativlikning rivojlanishi faqat individual qobiliyatlarga emas, balki pedagogik ta’limning mazmuni, metodlari va tashkiliy sharoitlariga ham bevosita bog‘liqdir. Kreativ faoliyatni qo‘llab-quvvatlovchi ta’lim muhiti mavjud bo‘lgan sharoitda bo‘lajak pedagoglarning kasbiy faolligi, innovatsion tashabbuskorligi va pedagogik muammolarni samarali hal etish qobiliyati sezilarli darajada ortadi. Ayniqsa, refleksiv faoliyat va tanqidiy fikrlash elementlarining ta’lim jarayoniga integratsiya qilinishi talabalarning kreativ salohiyatini yanada kuchaytirishi aniqlandi.

Natijalar asosida xulosa qilish mumkinki, bo‘lajak pedagoglarda kasbiy kreativlikni rivojlantirishning samaradorligi psixologik omillar va pedagogik shart-sharoitlarning o‘zaro integratsiyasiga bog‘liq bo‘lib, mazkur omillarning uyg‘unlashuvi pedagogning kasbiy kompetentligini yuksaltirish, innovatsion faoliyatga tayyorligini ta’minlash hamda zamonaviy ta’lim talablariga mos mutaxassis sifatida shakllanishiga xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR.

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, bo‘lajak pedagoglarda kasbiy kreativlikni rivojlantirish zamonaviy pedagogik ta’limning muhim strategik yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Kreativlik pedagogning kasbiy faoliyatida innovatsion yondashuvlarni qo‘llash, pedagogik muammolarni samarali hal etish, ta’lim jarayonini takomillashtirish hamda o‘quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantirishga xizmat

qiluvchi muhim kompetensiya sifatida namoyon bo'ladi. Tadqiqot davomida kasbiy kreativlikning shakllanishi psixologik omillar — motivatsiya, refleksiya, mustaqil va tanqidiy fikrlash, emotsional barqarorlik hamda pedagogik omillar — innovatsion ta'lim muhiti, interfaol metodlar, muammoli ta'lim va zamonaviy texnologiyalar bilan uzviy bog'liqligi aniqlandi.

Tahlillar asosida bo'lajak pedagoglarning kreativ salohiyatini rivojlantirish jarayoni tizimli va maqsadli tashkil etilgandagina yuqori samaradorlikka erishish mumkinligi isbotlandi. Shuningdek, kreativ kompetensiyalarni shakllantirish pedagogning nafaqat kasbiy muvaffaqiyatini, balki uning ta'lim jarayonidagi innovatsion faolligi va raqobatbardoshligini ham ta'minlashi aniqlandi. Shu jihatdan kasbiy kreativlik zamonaviy pedagogning ajralmas kasbiy sifati sifatida baholanishi lozim.

Tadqiqot natijalaridan kelib chiqib quyidagi takliflar ilgari suriladi:

- pedagogika oliy ta'lim muassasalarida kreativ kompetensiyalarni rivojlantirishga yo'naltirilgan maxsus o'quv modullari va kurslarni joriy etish;
- ta'lim jarayonida muammoli o'qitish, loyiha faoliyati va interfaol metodlardan foydalanish ko'lamini kengaytirish;
- bo'lajak pedagoglarning mustaqil, tanqidiy va ijodiy fikrlashini rivojlantirishga xizmat qiluvchi pedagogik muhitni shakllantirish;
- refleksiv faoliyat va o'z-o'zini rivojlantirish mexanizmlarini ta'lim jarayoniga tizimli integratsiya qilish;
- sun'iy intellekt va raqamli texnologiyalar asosida kreativ ta'lim resurslarini ishlab chiqish hamda amaliyotga tatbiq etish;
- pedagogik amaliyot jarayonida innovatsion loyihalar va ijodiy topshiriqlar ulushini oshirish.

Bo'lajak pedagoglarda kasbiy kreativlikni rivojlantirishning psixologik-pedagogik omillarini takomillashtirish ta'lim sifatini oshirish, pedagoglarning innovatsion salohiyatini yuksaltirish hamda zamonaviy jamiyat talablariga mos, raqobatbardosh va ijodkor mutaxassislarni tayyorlashning muhim omili hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Guilford J.P. *The Nature of Human Intelligence*. – New York: McGraw-Hill, 1967. – 538 p. (monografiya).
2. Torrance E.P. *Torrance Tests of Creative Thinking: Norms and Technical Manual*. – Princeton: Personnel Press, 1974. – 72 p. (metodik qo'llanma).
3. Robinson K. *Out of Our Minds: Learning to be Creative*. – Oxford: Capstone Publishing Ltd, 2011. – 320 p. (monografiya).

4. Sternberg R.J. *Wisdom, Intelligence, and Creativity Synthesized*. – Cambridge: Cambridge University Press, 2003. – 246 p. (monografiya).
5. Runco M.A. *Creativity: Theories and Themes. Research, Development and Practice*. – London: Elsevier Academic Press, 2007. – 512 p. (monografiya).
6. Muslimov N.A., Usmonboyeva M.H., Sayfurov D.M., To‘rayev A.B. *Innovatsion ta‘lim texnologiyalari*. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2015. – 208 b. (o‘quv qo‘llanma).
7. Muslimov N.A. *Kasb ta‘limi o‘qituvchilarini kasbiy shakllantirishning nazariy-metodik asoslari*. – Toshkent: Fan, 2007. – 315 b. (monografiya).
8. Usmonboyeva M.H., Xoliqov A.A. *Pedagogik kompetentlik va kreativlik asoslari*. – Toshkent: Tafakkur, 2020. – 184 b. (o‘quv qo‘llanma).
9. Kalxnazarov F.M. O‘qituvchilarda kreativlikni rivojlantirishning pedagogik texnologiyalari // *Talqin va tadqiqotlar ilmiy-uslubiy jurnali*. – 2024. – №12(49). – B. 126–130. (ilmiy maqola).
10. Pardaqulov N. Bo‘lg‘usi o‘qituvchilarda kasbiy-kreativ qobiliyatlarni rivojlantirishga doir qarashlar // *Solutions to Current Issues in Psychological Science Based on International Experiments* xalqaro ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari. – Toshkent, 2025. – B. 288–292. (ilmiy maqola).
11. Yoqubaliyeva D.P. Bo‘lajak tarbiya fani o‘qituvchilarini kasbiy tayyorgarlik sifatini oshirishda sun‘iy intellekt imkoniyatlaridan foydalanish // *Ta‘lim va innovatsiyalar* xalqaro ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari. – Andijon, 2025. – B. 198–201. (ilmiy maqola).
12. To‘xtayeva D.N. Pedagogik kreativlikni rivojlantirishning zamonaviy yondashuvlari // *Pedagogik mahorat*. – Buxoro, 2023. – №4. – B. 45–50. (ilmiy maqola).
13. Xodjayeva N.S. Bo‘lajak pedagoglarning kreativ kompetensiyasini rivojlantirish texnologiyasi // *Xalq ta‘limi*. – Toshkent, 2022. – №6. – B. 78–84. (ilmiy maqola).
14. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF–60-son Farmoni. *2022–2026-yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi*. – Toshkent, 2022. (normativ-huquqiy hujjat).
15. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyev. *Yangi O‘zbekiston strategiyasi*. – Toshkent: O‘zbekiston, 2021. – 464 b. (kitob).